spolupůsobení rozčleňovati v jednotlivé dílčí skutky, nýbrž ručí každý z nich za činění ostatních a zodpovídá každý za celkový výsledek jich společné činnosti dle zásady platící o spolupachatelích, tudíž jeden za všecky a všichni za jednoho, poněvadž výsledek ten je s činností každého jednotlivého z nich v příčinné souvislosti. Dle toho odpovídá pojmu spolupachatelství, že nemusí každý jednotlivý spolupachatel provésti celý trestný skutek, nebo pomáhati účastníkům bezprostředně při jejich konkretních počinech, naopak stačí jeho spolučinnost, tudíž jeho spolupůsobení k dosažení společného cíle v témž zlém úmyslu. Nerozeznávaje naprosto ani co do druhu deliktu a co do trestnosti spolupachatelů, ani, jak spolupůsobili, totiž jak se dělili o výkony při provádění krádeže, pokládá zákon krádež několika spoluzloději spáchanou za čin jednotný a nedílný a každého spoluzloděje za pachatele krádeže, součinností všech provedené. Z hořejších úvah plyne zodpovědnost stěžovatelova za celý trestný výsledek, vzešlý ze společné činnosti, tudíž za celkovou škodu, byť i škoda jím samým způsobená nebo zamýšlená nepřesahovala snad 50 K. Poněvadž dle toho, co uvedeno, výrok soudu nalézacího, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže dle citovaného místa zákona, jest bezvadný, nemůže přijíti v úvahu pouze přestupek krádeže, tím méně pak lze mluviti jen o beztrestném přípravném jednání.

Čís. 476.

Zodpovědnost soudce a úředníka soudní kanceláře za následky, k nimž došlo, ježto nebyly řádně zaslány a opatrovány věci doličné, obsahující jed.

(Rozh. ze dne 9. června 1921, Kr II 365/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu N. ze dne 23. října 1920, jímž byli obžalovaní Mořic B. a Antonín R. dle § 259 čís. 3 tr. ř. sproštěni z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti života dle § 335 tr. zák. a Dr. Augustin Č. a Oskar P. dle § 259 čís. 3 tr. ř. sproštěni z obžaloby pro přestupek proti bezpečnosti života dle § 335 tr. zák., napadený rozsudek zrušil a uznal obžalované Mořice B—a a Antonína R—a vinnými dle obžaloby, obžalované Dra. Augustina Č—a a Oskara P—a přestupkem proti tělesné bezpečnosti dle § 431 tr. zák.

Důvody:

Proti výroku sprošťujícímu obžalované Mořice B—a a Antonína R—a z obžaloby pro přečin dle § 335 tr. zák. a Dra. Augustina Č—a a Oskara P—a pro přestupek dle téhož paragrafu, podalo státní zastupitelství zmateční stížnost z důvodů § 281 čís. 5 a 9 a) tr. ř. Zmateční stížnost sluší označiti odůvodněnou. Ohledně prvuvedených dvou obžalovaných zjišťuje rozsudek, že na požádání vyšetřujícího soudce v K., aby zaslány byly v trestní věci proti Anně K—ové pro zločin nedokonané úkladné vraždy — pokus otráviti manžela arsenem namíchaným do cukru — krajskému soudu doličné věci, nalézající se u okresního soudu v M., udělil přednosta

trestního oddělení tohoto okresního soudu, soudce Mořic B., kanceláři dne 15. května 1919 písemný poukaz, aby byly zaslány do K. O způsob provedení příkazu se dále nestaral. Správce kanceláře trestního oddělení oficiál Antonín R. dal opatřiti soudním sluhou bedničku, pod jeho dozorem zabalil sluha do bedničky corpora delikti, mezi nimi sáček s cukrem, jenž byl promíchán arsénem, zatloukl bedničku hřebíky, kdežto oficiál R. napsal poštovní průvodní adresu a adresu na víko bedničky a dal bedničku donésti na poštu. Předpisů § 109 návodu k tr. ř., že sluší schrány, v nichž se jed neb předměty obsahující jed nalézají, označiti zřetelným poukazem na jich obsah, a nařízení min. spravedlnosti ze dne 16. září 1896, věst. čís. 30, že má ku balení přibrán býti soudní znalec, ani soudce ani oficiál nedbali a tím se stalo, že bednička, došedši ku krajskému soudu ve stavu chatrném, takže se z ní cukr promíchaný jedem trousil a osoba nepovolaná lehce se do ní dostati mohla, zůstala od 26. do 27. května 1919 odpoledne v kanceláři vyšetřujícího soudce při dveřích státi, aniž někdo až do jejího otevření tušil, že v ní jest něco podezřelého, zejména jed. Trestní zodpovědnosti za smrt, pokud se týče více méně těžké onemocnění trestanců v K., tímto stavem bedničky nepřímo přivoděné, sprošťuje soud nalézací soudce Mořice B—a, poněvadž teprve později, v červenci 1919, bylo dobrozdáním znalců zjištěno, že cukr promíchán jest nejprudším jedem arsenem, že však, i kdyby skutečnost tu byl znal, předpokládal a mohl předpokládati, že jeho kancelářský úředník, člověk velmi svědomitý a pilný, odeslání doličných předmětů vyřídí dle předpisů. Pouhé udělení rozkazu a přenechání jeho provedení kancelářskému úředníku, je-li tento spolehlivý, odpovídá prý všeobecné praxi, a nebyl prý si proto a nemohl si býti obžalovaný B. v době udělení rozkazu vědom toho, že z jeho jednání, pokud se týče opomenutí vzejde nebezpečí pro život nebo zdraví lidské. Soudního oficiála Antonína R—a sprošťuje soud nalézací z obžaloby, poněvadž byl tehdy začátečníkem v úřadě, konaje teprve 5 měsíců službu, dostal všeobecný rozkaz, poslati všechna corpora delikti krajskému soudu, nebyv nikým na nějaká zvláštní opatření upozorněn. Krom toho byl tehdy prací přetížen a ani netušil, ba ani nemohl tušiti, že by z jeho opomenutí mohlo vzejíti nebezpečí pro život nebo zdraví lidí. Ohledně obou obžalovaných poukazuje rozsudek též k tomu, že nemohli předvídati nějaké zneužití obsahu bedničky, když šlo o věc poslanou na krajský soud a bednička byla náležitě uzavřena. Než nelze přisvědčiti závěru rozsudku, že těmito úvahami jest skutková povaha přečinu § 335 tr. zák. po subjektivní stránce ohledně obou obžalovaných vyloučena. Rozsudek sám zjišťuje, že jak B. tak i R. mohli v době zasílání věcí doličných věděti, že jde o zaslání věci podezřelé. Zmateční stížnost vytýká sice tomuto zjištění nejasnost a neúplnost z důvodu § 281 č. 5 tr. ř., poukazujíc k tomu, že soud nezabýval se okolnostmi již ve spisu obžalovacím vytknutými, že soudce B. vedl až do zahájení přípravného vyšetřování vyhledávání v trestní věci proti Anně K—ové pro podezření pokusu, otrávití svého manžela arsenem a že se oficiál R. za vyhledávání pro přečin § 335 tr. zák. přiznal, že věděl, že mezi věcmi doličnými jest cukr smíchaný s arsenem. Než dle souvislosti důvodů nelze rozuměti shora uvedenému zjištění rozsudku jinak, než že oba obžalovaní, byť i snad nevěděli ještě bezpečně, že jde právě o arsen, mohli věděti, že jde o podezření, že cukr a mléko, jež zasílali krajskému soudu, promíseno jest jedem a že jsou to

předměty zdraví a tělesné bezpečnosti lidí nebezpečné. Jest na snadě, že předměty jako jed důvodně podezřelé vyžadují téže opatrnosti, jako předměty, jichž jedovatá povaha jest již nade vši pochybu zjištěna. Chybící vědomí, pokud se týče možnost vědomí — a již tato dle znění § 335 tr. zák. úplně pro trestní zodpovědnost postačuje — v rozsudku vytknuté, nemohou proto míti původ v neznalosti zdraví lidskému nebezpečné povahy věcí doličných, nýbrž jen v ostatních okolnostech, soudem na vyvrácení viny obžalovaných uvedených. Mohli-li však obžalovaní věděti, že jde o zasílání předmětů jako jed podezřelých, pak nesměl se spokojiti soudce B. pouhým udělením rozkazu oficiálovi R—ovi, rovněž jako nesměl se oficiál R. spokojiti pouhým mechanickým splněním rozkazu, aniž by se byl o způsobu provedení dříve u soudce B—a informoval. Rozsudek sám poukazuje na pravidelnou praxi, že soudce, jedná-li se o zaslání corpora delikti, přenechává provedení kancelářskému úředníku, je-li tento spolehlivým. Nehledíc k tomu, že i v takových případech jedná soudce vzhledem ku předpisům §§ 33, 309, jedn. ř., na vlastní zodpovědnost, zejména jde-li o předměty jakkoli nebezpečné, byl sice oficiál R. soudci B. znám jako úředník pilný a svědomitý, zároveň však jako začátečník dosud nezkušený, nebyl tedy jistě úředníkem spolehlivým. Proto zřejmě nesprávným jest závěr rozsudku, že mohl soudce předpokládati, že příkaz dle předpisu vyřídí. Rovněž oficiál R. neměl právě pro svou dosavadní nezkušenost obmeziti se na pouhé mechanické splnění rozkazu, aniž by se byl dříve o způsobu provedení u soudce informoval. Nejen positivní předpisy, v rozsudku souhlasně s obžalobou citované, nýbrž i všeobecná zkušenost, že dlužno za každých okolností jed za účelem uvarování se jakéhokoli zneužití již zjevně pro každého znatelně jako takový označiti a náležitě opatřiti, docházející netoliko v těchto předpisech, nýbrž i v četných předpisech trestního zákona (§§ 363, 365, 368—370 a j.) výrazu, měly při použití povinné opatrnosti jak soudce, tak i kancelářského úředníka vésti k tomu, aby při balení a odeslání zásilky zneužití osobami nepovolanými dle možnosti stížili, pokud se týče alespoň je varovali. § 109 návodu neoznačuje ovšem zvláště osobu, jež při uschovávání jedu dbáti má o šetření ochranných nařízení tam uvedených. Než dotyčná povinnost soudcova vyplývá zřejmě z předpisů jedn. řádu, shora citovaných. Uvádí-li pak rozsudek zvláště ještě ve prospěch obou obžalovaných, že nemohli předvídati nějaké zneužití obsahu bedničky, kdyžtě šlo o věc poslanou na krajský soud a bednička byla náležitě uzavřena, vyvrací tento názor již zřejmá možnost, na niž sám rozsudek poukazuje, že již za dopravy na dráze mohly osoby nepovolané dostati se do bedničky, před jejímž nebezpečným obsahem nebyly nijak varovány, a jež naopak na víku měla nápis »Feinstes Zuckermehl«, alespoň obžalovanému R-ovi jistě známý. Aby pachatel právě to ohrožení života, zdraví neb tělesné bezpečnosti lidí mohl předvídati, jaké později také skutečně nastalo, toho zákon v § 335 tr. zák. nevyžaduje. Vyloučil-li tedy rozsudek z úvah prokázaně nedostatečných vinu obou obžalovaných po stránce subjektivní, nutno jej označiti, jak zmateční stížnost správně vytýká, za právně pochybený. Skutečnosti v rozsudku zjištěné vykazují při správném právním posouzení ohledně obou obžalovaných veškeré náležitosti přečinu dle § 335 tr. zák. Bylo tudíž stížnosti státního zastupitelství dáti místo. Než i ohledně obžalovaných Dra. Augusta Č—a a Oskara P—a

jeví se osvobozující výrok právně pochybeným. Tito obžalovaní opomenuli, když dne 27. května 1919 odpoledne prvý jako vyšetřující soudce, druhý jako jeho zapisovatel — ve své kanceláři zmíněnou bedničku s doličnými věcmi otevřeli a při tom značnou část jedem promíšeného obsahu v kanceláři na okně, na stolku a na podlaze vytrousili, vytroušený cukr s jedem řádně odkliditi, neb dáti odkliditi, takže se stal následujícího dne trestankyni Anastasii V-ové, která ráno kancelář uklízela, přístupným. Soud nalézací sprostil oba tyto obžalované z obžaloby pro přestupek § 335 tr. z. vznesené na ně vzhledem k těžkému onemocnění Anastazie V-ové následkem požití cukru, proto, že před opuštěním kanceláře upevnili na dveřích papír s výtrahou, že v roztroušeném cukru jest jed a kromě toho P. druhý den ráno upozornil ústně jak dozorkyni tak i trestankyni V—ovou, že v cukru je jed, a dal smetený cukr do záchodu vysypati. Soud vyloučil proto, že by se byli obžalovaní Dr. Č. a P. dopustili činu neb opomenutí, jehož nebezpečnost pro zdraví a tělesnou bezpečnost lidí mohli předvídati, to tím méně, protože musili míti za to, že uklízení v kanceláři děje se za dozoru dozorců. Dále neměl soud za dokázáno, že těžké onemocnění V—ové nastalo právě požitím cukru v kanceláři vytroušeného, protože trestankyně F—ová přisvojila si již dne 27. května ráno cukr z bedničky dopravou porouchané, a je možno, že V—ová požitím t o h o t o cukru onemocněla. Osvobození nastalo tudíž jednak, ježto není prokázána příčinná souvislost onemocnění V—ové s opomenutím obžalovaných, jednak ježto schází prý skutková podstata přestupku dle § 335 tr. zák. po stránce subjektivní. Jest na snadě, že důvod prvuvedený vylučoval by odsouzení pro přestupek dle § 335 tr. zák., že by však sám o sobě neospravedlňoval úplné sproštění obžalovaných z obžaloby, jak zmateční stížnost právem vytýká, ježto byla by tu vždy ještě skutková podstata dle § 431 tr. zák. Zmateční stížnost označuje ovšem rozsudek ohledně tohoto důvodu sproštění dle § 281 č. 5 tr. ř. zmatečným, poněvadž prý rozsudek neuvádí důvodů pro možnost, že V—ová onemocněla požitím cukru, již dříve F—ovou si přisvojeného. Než dle souvislosti vylíčení věci v důvodech nemůže býti pochyby, že možnost ta odůvodněna jest právě skutečností, že F-ová již dříve si přisvojila z bedničky značné množství otráveného cukru, jejž učinila celé řadě spolutrestanců přístupným. Proto nelze uznati stížnost ve směru tom odůvodněnou, a jest dle toho odsouzení obžalovaných, o něž tuto jde, pro přestupek dle § 335 tr. zák. předem vyloučeno. Může se jednati již jen o otázku viny dle § 431 tr. zák. Tu nelze ovšem přisvědčiti argumentaci rozsudku, proti níž brojí stížnost z důvodu § 281 čís. 9 a) tr. ř. Pokud rozsudek poukazuje i zde na okolnost, že přimísení arsénu k cukru bylo teprve později chemickým zkoumáním nade vši pochybnost zjištěno, platí i zde to, co v tomto směru bylo uvedeno ohledně obou prvobžalovaných, měrou ještě stupňovanou, ježto zjištěný postup obžalovaných Dra Č—a a P—a, obsah výstražného listu, ústní upozornění P-a — zřejmě nasvědčuje tomu, že obžalovaní s jedovatou jakostí roztroušeného cukru důvodně počítali. Tu pak soud přehlíží, že pouhá písemná výstraha, připevněná na dveřích, naprosto neposkytuje plné záruky, že jí bude též uposlechnuto. Jednak může býti trestankyní ve spěchu při zametání kanceláře přehlédnuta, jednak může býti pokládána za pouhého strašáka, majícího nepovolanou osobu odvrátiti od sesbírání cukru, jehož užívatel kanceláře sám pro sebe chce použíti.

Vždyť rozsudek sám poukazuje k možnosti, že si trestankyně V—ová část smeteného cukru, jejž odnášela na záchod, přivlastnila a jím se otrávila, jakkoli před tím obžalovaným P-em i ústně ještě důrazně byla varována. Také poukaz k tomu, že trestankyně uklízejí kanceláře za dozoru dozorců, není rozhodnou, ježto nejde v úřadě, jako krajský soud v K., o uklízení jediné kanceláře snad jedinou trestankyní, nýbrž o celou řadu kanceláří a trestanek, jak rozsudek sám v případě F—ové zjišťuje. Tu pak jest vyloučeno, že by dozorkyně neustále stála za každou trestankou. Chtěli-li obžalovaní zneužití otráveného cukru bezpečně zabrániti, neměli se při použití povinné opatrnosti spokojiti s písemnou, pokud se týče i ústní výstrahou, nýbrž měli sami, neměli-li k tomu sluhy pohotově, rozsypaný cukr shrabati, což by věru vzhledem ku nebezpečí nebývalo tak zvláště obtížným úkolem, a jej buď zničiti, nebo osobám nepovolaným bezpečným uzavřením učiniti nepřístupným. Poněvadž se tak nezachovali, jsou dle § 431 tr. zák. zodpovědnými, a bylo je tímto přestupkem uznati vinnými.

Čís. 477.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Počítací stroje jsou předměty potřeby.

(Rozh. ze dne 11. června 1921, Kr I 25/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 21. října 1920, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přestupkem dle § 7 odstavec prvý zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Stížnost nemá pravdy v tom, že by počítací stroje nebyly předmětem potřeby ve smyslu § 1 zákona o lichvě. Podle tohoto ustanovení rozumějí se předměty potřeby movité věci, které slouží přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. Jest tedy předmětem potřeby vše to, co jest statkem úkojným a co slouží k výrobě a oběhu jeho. Z tohoto důvodu nutno pokládati stroje všeobecně za předměty potřeby a to nejen stroje sloužící k výrobě statků úkojných, nýbrž i stroje umožňující a podporující oběh těchto statků, tedy jak stroje v dílně, tak stroje v písárně. Stroj počítací nahražuje jednoduché, stále se opakující mechanické úkony síly lidské; hospodářský význam jeho záleží v rozmnožení výsledků práce, úspoře času a pracovních sil, jakož i v naprosté přesnosti a spolehlivosti výkonu. Nákladnost jeho opatření a větší rozsah vykonané práce nesou sebou, že hospodárně a účelně lze užívati takových strojů jen v podnicích většího rozsahu. Tato okolnost však nestačí, aby stroji, jehož hospodářská prospěšnost je nepopřená, (»slouží potřebám lidí«) se odpírala vlastnost předmětu potřeby, za něž pokládá zákon i takové, které slouží potřebám všech lidí, i takové, které slouží potřebám určitých hospodářských kruhů.